

Bruxelles, den 11. januar 2022
(OR. en)

5153/22

AGRI 5
AGRIORG 3
AGRIFIN 2

NOTE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	Rådet
Vedr.:	Markedssituationen
	– Udveksling af synspunkter

Vedlagt følger til delegationerne en note om ovennævnte emne, der skal behandles på samlingen i Rådet (landbrug og fiskeri) den 17. januar 2022.

Situationen på landbrugsmarkedet**Generelt**

1. Selv om virkningerne af den seneste kraftige stigning i covid-19-smitte endnu er uvisse, er EU's landbrugsfødevaresektor i øjeblikket generelt kommet sig oven på covid-19-krisen efter den gradvise genåbning af restaurationsbranchen og ophævelsen af restriktionerne for bevægeligheden for personer og varer i forbindelse med krisen. Eksporten steg kraftigt med 8 % i værdi i perioden januar til september 2021 i forhold til året før. Det kunne ligeledes konstateres, at den bilaterale handel med Det Forenede Kongerige, som er EU's største eksportmarked, er ved at komme sig. Der er imidlertid betydelige risici forbundet med usikkerheder vedrørende den fremtidige grænsekontrol og virkningerne af de frihandelsaftaler, som Det Forenede Kongerige for nylig har undertegnet med tredjelande. Virkningerne af andre handelsrestriktioner på grund af den internationale udvikling bør også følges nøje.
2. EU's landbrugsmarkeder i 2021/22 understøttes af en dynamisk global efterspørgsel, som har medført høje verdensmarkedspriser. FAO's fødevareprisindeks, der afspejler landbrugspriserne på verdensmarkedet, var 27 % højere på årsbasis i november 2021. Denne stigning i landbrugspriserne afspejles også i priserne i Unionen: Eurostats prisindeks for landbrugsprodukter er i tredje kvartal af 2021 i gennemsnit 13 % højere end for et år siden. En kombination af faktorer, herunder genopretningen af den globale økonomi og en øget efterspørgsel efter gas, bidrog dog til den nuværende kraftige stigning i energipriserne, navnlig på naturgas i Europa, som har nået nye højder. Den kraftige stigning i energipriserne har en stærk indvirkning på priserne på de fleste landbrugsinput. Dette gælder især for priserne på gødning, som er mere end fordoblet på et år. Verdensbankens gødningsindeks fra november 2021 lå 165 % over november 2020-indekset. Navnlig priserne på kvælstofgødning er tæt forbundet med prisen på naturgas, som er det vigtigste råmateriale til fremstilling af ammonium eller urinstof. Ifølge Verdensbanken steg verdensmarkedsprisen på urinstof og DAP (diammoniumphosphat) i november 2021 med henholdsvis 268 % og 102 % sidste år. Høje energipriser kombineret med afbrydelsen i forsyningskæderne som følge af covid-19 har ført til stigende transportomkostninger og øget spændingerne på råvaremarkederne. Sidstnævnte viste en tendens til at lette i de sidste uger af 2021 med f.eks. et fald på 30 % i tørlastindekset Baltic Dry i december 2021 (omkostninger til bulktransport). Eurostats prisindeks for foderblandinger for tredje kvartal 2021 lå i gennemsnit 14 % over sidste års værdi.

3. Inflationspresset er generelt blevet stærkere: Prisen på energi, råvarer og gødning er steget markant i første halvdel af 2021 og for ganske nylig. Fødevarainflationen i EU er steget en smule siden april 2021 og nåede i november 2021 op på 2,9 % på årsbasis. Fødevarainflationen ligger fortsat et godt stykke under den generelle inflationsrate (5,2 % i samme periode). Selv om ECB forventer et kraftigt fald i inflationen, herunder i energikomponenten, i løbet af 2022, bør markedsudviklingen i disse sektorer følges nøje.
4. På de sidste to samlinger i Rådet (landbrug og fiskeri) rettede næsten alle medlemsstater opmærksomheden mod denne situation og nævnte de negative virkninger af stigende inputomkostninger for landbrugernes marginer både i sektorerne for dyr (foderomkostninger, energi osv.) og afgrøder (gødning, energi osv.), og mange af dem opfordrede til, at der vedtages hastende markedsforanstaltninger. Dette er især tilfældet for visse sektorer, f.eks. svinekød, hvor de stigende inputomkostninger, navnlig til foder, og et stærkt udbud på grund af andre faktorer har trykket fortjenstmarginerne til et kritisk lavt niveau eller fjernet dem.

Situationen i de vigtigste sektorer

5. Den seneste prognose for EU's samlede **korn**produktion for 2021/22 er nu på 291 mio. ton, en stigning på 3,4 % på årsbasis (+4,1 % i forhold til det femårige gennemsnit), hvilket navnlig skyldes en genopretning af hvedeproduktionen, som anslås til 130,6 mio. ton (+7,3 % i forhold til det femårige gennemsnit). Majsproduktionen forventes at blive på 69,4 mio. ton, hvilket er en stigning på 2,1 % på årsbasis (+3,1 % i forhold til det femårige gennemsnit). I betragtning af den lavere svinekødsproduktion i EU er efterspørgslen efter foder en smule lavere end i det foregående produktionsår, nemlig et fald på 0,18 %. Kornpriserne i EU er generelt fortsat høje på grund af den kraftige globale efterspørgsel og de forværrede afgrødebetingelser i Sydamerika. EU's produktion af oliefrø anslås til 30,5 mio. ton i 2021/22. Denne årlige stigning på 7 % bør efter faldet i 2020/21 lette EU-markedet ved at sikre større disponible mængder, selv om forsyningen af rapsfrø fortsat vil være knap som følge af lave lagerbeholdninger i starten. Trods de høje priser forhindrer den lave høst i visse dele af Unionen, f.eks. Finland og Rumænien, producenterne i at drage fordel af dem.

6. Prognosen for udbyttet af **sukkerroer** i 2021/22 i EU er langt mere opløftende end sidste sæson og er med 75,4 ton pr. hektar også 2,4 % over det femårige gennemsnit. Idet EU's sukkerroeareal anslås til 1,5 mio. hektar, kan produktionen af sukker i EU nå op på 15,7 mio. ton, hvilket er 7 % mere end i den foregående sæson. Verdensmarkedspriserne forblev forholdsvis høje, mens sukker i EU i oktober 2017 oversteg referencetærsklen og nåede op på 417 EUR pr. ton.
7. For **ris** er EU-markedet relativt roligt med stabil import, høje hjemmemarkedspriser og gode vejrforhold, der har bidraget til en gunstig høst i september og oktober. Verdensmarkedet for ris er kendetegnet ved høje priser, lave handelsmængder og fortsatte forstyrrelser som følge af containermangel, meget høje forsendelsesomkostninger, covid-19-flaskehalse (Indien, Thailand, Vietnam og Cambodja) og politiske protester (Myanmar efter kupet).
8. For **olivenolie** forventes EU's produktion i 2021/22 at ligge 4 % under niveauet sidste sæson på næsten 2 mio. ton (3 % under det femårige gennemsnit). Trods større strømme til USA forblev EU's eksport af olivenolie beskeden i produktionsåret 2020/21 i forhold til det tidligere niveau, selv om den stadig lå 18 % over det femårige gennemsnit. Fornyede lagerbeholdninger på visse eksportmarkeder og genåbningen af restaurationsbranchen bør bidrage til en højere eksport, mens forbruget i EU kan falde på grund af lavere mængder og priser, der ligger over gennemsnittet. I nogle områder i Unionen, f.eks. i Kroatien, var sektoren påvirket af ugunstige vejrforhold foruden det generelle problem med de høje inputpriser.
9. **Mælkemarkedet** er kendetegnet ved en stabil efterspørgsel og et stramt udbud på verdensplan og i EU. De gennemsnitlige priser på råmælk i EU steg i hver måned i 2021 og ligger nu på det højeste niveau siden marts 2014. Priserne på mejeriprodukter i EU ligger over de seneste og mellemfristede referencer. EU's eksport af ost og vallepulver har opnået de bedste resultater i år. EU's **mælke**produktion forblev på et stabilt niveau i de første ti måneder af 2021. Dette udmøntede sig i forskellige tendenser på tværs af mælkeporteføljen: lavere produktion af skummetmælkspulver og sødmælkspulver, smør, fermenteret mælk og konsummælk i forhold til en højere produktion af koncentreret mælk, ost og fløde. EU's eksport af mejeriprodukter forblev på et relativt stabilt niveau i de første ti måneder af 2021 med varierende tendenser afhængigt af produktet: lavere eksport af mælkepulver og smør i forhold til større eksport af ost, kondenseret mælk og vallepulver. Priserne på råmælk i EU fortsatte med at stige i oktober og november og nåede op på et niveau langt over det femårige gennemsnit. På verdensmarkedet har EU i øjeblikket de mest konkurrencedygtige priser på cheddar, men de højeste på sødmælkspulver og smør. Oceanien har de mest konkurrencedygtige priser på sødmælkspulver, og USA på smør og skummetmælkspulver.

10. På **kød**markederne fortsætter EU's priser på slagtekroppe af **oksekød** deres positive tendens og ligger fortsat på et meget højt niveau, som understøttes af en stærk efterspørgsel og et begrænset udbud. Handelsbalancen for okse- og kalvekød er positiv med hensyn til mængde og værdi. Bunden af priskurven for slagtekroppe af **svin** er bag os, og priserne på smågrise stiger, men begge er stadig lave. Producenternes marginer faldt yderligere, mens produktionen i EU steg i forhold til sidste år. EU's handelsbalance er positiv med høj eksport, selv om eksporten til Kina er aftagende. Selv efter juleferiens ophør har en række medlemsstater ikke indberettet nogen klar dokumentation for, at bunden af priskurven er nået, og at prisniveauet fortsat er kritisk lavt, selv om der er visse svage tegn på et vendepunkt. I næsten hele EU mærkes virkningerne af de stigende udgifter til foder og energi kraftigt. I den forbindelse har flere medlemsstater, navnlig BG, CZ, DE, ES, HR, LV, HU, MT, PL, RO og SK, i deres skriftlige bemærkninger anmodet om hastende markedsforanstaltninger eller direkte støtte snarest muligt. BG gjorde gældende, at det er nødvendigt at undgå, at lagrene frigives på markedet på et tidspunkt, hvor priserne viser tegn på et vendepunkt. DE, ES, LT, PT og FI er af den opfattelse, at situationen begrundet overvågning og vedtagelse af initiativer, der tager sigte på at foregribe alvorlige forstyrrelser på landbrugsmarkederne og forberede mulige tiltag.
11. Siden oktober har **fjerkræ**priserne i EU været stigende og nået et højt niveau på baggrund af en stærk indenlandsk efterspørgsel og en begrænset produktion. EU's eksport begrænses af varige restriktioner i forbindelse med aviær influenza, samtidig med at den seneste bølge af udbrud (f.eks. i PT) risikerer at lægge yderligere pres på EU's eksport. Desuden rapporterer nogle medlemsstater som SK fortsat om øget import fra Ukraine. Situationen bør følges med opmærksomhed. **Æg**priserne har nået deres højeste niveau i år efter mange ugers stabile priser understøttet af en vedvarende indenlandsk efterspørgsel, stigende eksport (+18 %) og faldende import (-25 %). Gennemsnitspriserne er næsten 18 % højere end sidste år, selv om de ligger -3 % under det femårige historiske gennemsnit. **Fåre**markedet i EU er stramt, og der er hård konkurrence for at sikre forsyninger. Den globale efterspørgsel før jul har trykket priserne for lam yderligere op.

12. Hvad angår **vin**, har de ødelæggende vejrbegebenheder i foråret og sommeren 2021, der vekslede fra frost til oversvømmelser og vinplantesygdomme som følge af disse klimaforhold, haft indvirkning på vinhøsten i EU i 2021. Den endelige produktion i EU i 2021 anslås at være 13 % lavere end sidste år. Frankrig blev særlig hårdt ramt af frost med et forventet fald på 29 %.

Den meget kraftige vækst i EU's vineksport har dog hjulpet markedet med at komme på fode igen. Eksporten nåede et rekordhøjt niveau i produktionsåret 2020/21 (28,8 mio. hl, herunder 4,1 mio. hl eksporteret til Det Forenede Kongerige) som følge af lempelsen af covid-19-restriktionerne og suspensionen af USA's tillægstold. Genindførelsen af visse restriktioner i HORECA-branchen som følge af udviklingen i covid-19-pandemien i nogle medlemsstater skaber en vis usikkerhed på kort sigt.

13. I **frugt- og grøntsags**sektoren er markedstendenserne gunstige for de fleste produkter, idet situationen dog er vanskeligere på æblemarkedet i nogle medlemsstater. Æblehøsten i EU har været højere end i året før på grund af en ganske givtig afgrøde i Polen, hvilket lægger pres på priserne og øger den andel, der er bestemt til forarbejdning. Det forbud, som Belarus har indført mod visse landbrugsprodukter fra den 1. januar 2022, kan øge presset på dette marked, idet æbler og pærer er de mest eksporterede produkter. PL forventer at kunne mærke store konsekvenser for en række gartneriprodukter i betragtning af Belarus' store eksportandel af den samlede polske eksport. Appelsinproduktionen i EU forventes at aftage en smule og påvirkes af dårlige vejrforhold i Italien, og friske appelsiner erstatter fortsat forbruget af forarbejdet appelsinsaft. Med hensyn til den internationale handel med frugt og grøntsager er handelsstrømmene efter et rekordår i 2020 blevet påvirket noget af brexit: Situationen er forbedret efter vanskelige tidlige måneder i 2021, og eksporten til lande uden for EU faldt i sidste ende med kun 4 % i løbet af de første otte måneder på årsbasis. Handelsstrømmen med Det Forenede Kongerige er dog stadig genstand for opmærksomhed, også fordi Det Forenede Kongerige efter flere udsættelser forventes at indføre krav om fuld grænsekontrol og certificering for EU-eksportører inden midten af 2022.

Afsluttende bemærkninger

14. Selv om priserne på en række fødevarer er rekordhøje af forskellige grunde, er der fortsat betydeligt pres på producenternes marginer for flere produkter, især svinekød, navnlig på grund af høje inputomkostninger. Kommissionen opfordres til at supplere oplysningerne ovenfor, navnlig vedrørende eventuelle foranstaltninger, der er truffet for at lette den negative situation, og medlemsstaterne opfordres til at udtale sig om, hvorvidt de anser de truffede eller foreslåede tiltag for tilfredsstillende.
-